

PRZEGLĄD I AKTUALIZACJA WSTĘPNEJ OCENY RYZYKA POWODZIOWEGO

Opracowanie projektów dokumentów planistycznych związanych z zarządzaniem ryzykiem powodziowym należy do ustawowych zadań Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Jednym z tych dokumentów jest wstępna ocena ryzyka powodziowego. O projekcie przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego rozmawiamy dzisiaj z panią mgr inż. Agnieszką Śliwą, starszym specjalistą z Departamentu Ochrony przed Powodzią i Suszą PGW WP.

Red.: Czym jest zagrożenie powodziowe i ryzyko powodziowe? Czy pojęć tych można używać jako synonimów?

AŚ: Nie, pojęć tych nie można stosować zamiennie, gdyż mają odmienne znaczenie. Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi, czyli zgodnie z definicją podaną w art. 16 pkt 43 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, „czasowego pokrycia przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołanego przez wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Natomiast ryzyko powodziowe, zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Zatem znaczące ryzyko powodziowe występuje na pewnym obszarze dopiero wtedy, gdy stwierdzone tam wysokie zagrożenie powodziowe wiąże się z dużym prawdopodobieństwem wystąpienia strat powodziowych (materialnych lub/i niematerialnych).

Red.: Na czym polega wstępna ocena ryzyka powodziowego?

AŚ: Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WORP) jest dokumentem planistycznym związanym z zarządzaniem ryzykiem powodziowym. Celem WORP jest oszacowanie ryzyka powodziowego na obszarach dorzeczy i identyfikacja miejsc, gdzie jest ono znaczące. Wykonuje się ją na podstawie dostępnych lub łatwych do uzyskania informacji. Efektem końcowym jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (**ONNP**), czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne.

Red.: Czy wstępna ocena ryzyka powodziowego jest opracowywana w Polsce po raz pierwszy?

AŚ: Nie. WORP jest pierwszym dokumentem cyklu planistycznego, którego realizacja wynika z postanowień Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywy Powodziowej). W latach 2010-2015 Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracował wszystkie cztery dokumenty w ramach tzw. pierwszego cyklu planistycznego tej Dyrektywy. Obecnie w ramach drugiego cyklu (2016-2021) Wody Polskie pracują nad przeglądem i aktualizacją tych dokumentów.

I CYKL 2010-2015

II CYKL 2016-2021

Red.: Na czym polegają najważniejsze zmiany wprowadzone w wyniku jej przeglądu i aktualizacji WORP?

AŚ: Przede wszystkim spojrzeliśmy na zjawisko zagrożenia powodziowego z szerszej perspektywy. WORP opracowana w pierwszym cyklu planistycznym kładła nacisk przede wszystkim na zagrożenie powodziami rzeczny spowodowanymi opadami deszczu. Wykonując przegląd i aktualizację WORP, podjęliśmy również próbę wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla innych jej typów. Kolejną istotną różnicę w stosunku do WORP opracowanej w pierwszym cyklu planistycznym stanowi uwzględnienie najnowszych prognoz długofalowego rozwoju wydarzeń, w tym zmian klimatu.

Sformułowano również nowe kryteria wyznaczania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Red.: Na jakich danych oparto przegląd i aktualizację WORP?

AŚ: Na pierwszym etapie opracowania aWORP stworzono bazę danych wejściowych zawierającą informacje dotyczące:

- powodzi, które w przeszłości spowodowały znaczące negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności;
- powodzi, co do których istnieje prawdopodobieństwo, że podobne zjawiska powodziowe będą miały znaczące negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej;
- obszarów zalewowych dla cieków, na których występuje problem powodzi, a dla których nie ma szczegółowych informacji na temat zasięgu obszarowego ich występowania.

W celu uzupełnienia i uszczegółowienia informacji w zakresie powodzi historycznych oraz zmian poziomu zagrożenia i ryzyka powodziowego przeprowadzono ankietyzację jednostek samorządu terytorialnego.

Red.: Jak przebiegały analizy prowadzące do wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi?

AŚ: Analizy wykonane w ramach przeglądu i aktualizacji WORP, przeprowadzone na podstawie zaktualizowanej metodyki, obejmowały wyłonienie obszarów potencjalnego zagrożenia powodzią, analizę występującego na nich ryzyka powodziowego (uwzględniającą ocenę negatywnych skutków powodzi i prognozę długofalowego rozwoju wydarzeń, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu zmian klimatu na występowanie powodzi) oraz ostatecznie – wyznaczenie ONNP. Analizy wykonano odrębnie dla poszczególnych typów powodzi.

Red.: Na jakim etapie znajdują się obecnie prace nad aWORP?

AŚ: Prace nad aWORP przebiegają zgodnie z harmonogramem, którego kroki milowe wynikają z terminów określonych w ustawie Prawo wodne. Projekt aWORP, uwzględniający także problematykę zagrożenia powodziowego od strony morza i morskich wód wewnętrznych oraz zagrożenia stwarzanego przez podtopienia od wód podziemnych, powstał w lipcu br. W okresie od sierpnia do października przeprowadziliśmy proces opiniowania tego projektu. Obecnie na ukończeniu są prace nad ostateczną wersją raportu z wykonania aWORP. Zostanie on opublikowany w wynikającym z ustawy terminie 22 grudnia 2018 r. W pierwszym kwartale przyszłego roku będziemy pracować nad przygotowaniem raportu dla Komisji Europejskiej.

Red.: W jaki sposób zostaną opublikowane wyniki wstępnej oceny ryzyka powodziowego?

AŚ: Zgodnie z ustawą Prawo wodne za publikację wstępnej oceny ryzyka powodziowego odpowiada minister właściwy do spraw gospodarki wodnej (obecnie Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej). Minister przekazuje wstępną ocenę ryzyka powodziowego dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa oraz podaje do publicznej wiadomości przez umieszczenie jej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu zapewniającego obsługę ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Do obowiązków ministra należy również udostępnienie Komisji Europejskiej raportu z wykonania aWORP.

Red.: Dziękuję za rozmowę.